

Flakavirkini eiga pláss í framtíðini

Men tað skulu ógvuliga fá virki av tí gamla slagnum. Sum frá líður eiga øll hini virkini at lata upp aftur í aðrari framleiðslu

Jóhan Páll Joensen er stjóri á Lynfrost og Handils- og frystivirkinum

Gongur fram á við frysta fiskinum

Lynfrost selur blokk til Vestmanna fiskavirki, sum víðari viðgerð hann

Tað gongur rætta vegin við royndunum at fáa frysta fiskin, sum kemur úr Russlandi í býti við arbeiði, sum verður gjørt á Skipasmiðjuni Føroyar. Figgingin er framvegis tepur og ber trupulleikar við sær, men tað, sum verður framleitt, gevur eitt sindur.

– Vit hava fyrri stuttum fingið at vita úr USA, at teir vilja lata 2,50 krónur meiri fyrri kilo av blokki, og tað telur sjálvsagt væl rætta vegin, greiðir Jóhan Páll Joensen frá. Samstundis er tað glotti, at prísurin á frysta toskinum, sum verður keyptur úr Russlandi, er fallandi. Hetta kemst av tí at útboðið er so stórt.

Trongir karmar

Lynfrost var fyrsta virki, sum fór at arbeiða frystan tosk. Trupulleikin fyrstu tíðina var, at framleitt varð, uttan at marknaðurin var í lagi. Tí fór stórir partur á goymslu, og tað kostaði nógv í likviditeti og figgingarútreiðslum.

Framleiðslan steðgaði 12. desember í fjør. Tá teir byrjaðu aftur í vár var neyðugt at byggja nýtt álit upp hjá teimum, sum eru hugaði í at keypa, og tað tekur tíð. Men tað gongur rætta vegin.

– Nýggi sáttmálin í USA er júst dømi um hetta. Vit mistu keyparar, tá tað

steðgaði upp í desember, men nú hava vit vunnið sama marknaðin aftur í kapping við aðrar.

Figgingin er størsti trupulleikin. Okkum er jattað stuðul úr landskassanum, men í vár gekk ov seint við útgjaldinum. Men vit noyddust at gjalda meirvirðisgjald upp á 23% og GATT toll upp á 12%, sum varð roknaður av innkeypsprísinum umframt av 23% meirvirðisgjaldinum, sum vit eisini noyddust at gjalda.

Skipini hava ongan kredit at arbeiða við, og bæði virkini hava til saman 2,7 milliónir krónur, so tað sigur seg sjálvt, at tað hevur verið torført. Seinnapartin

av mai mánað vórðu viðurskiptini viðvíkjandi tollinum og meirvirðisgjaldinum broytt til tað betra, og vit hava eisini avrátt, at stuðulin úr landkassanum verður avroknaður við Fiska-søluna og ikki virki. Fiska-sølan figgjar 70% av framleiðsluni hjá virkinum.

Nevndu broytingarnar betra eitt sindur um støðuna, men tað er framvegis ógvuliga trøngt.

Neyðugt við markna

Jóhan Páll Joensen er stak væl nøgður við, at teir hava gjørt sáttmála við Vestmanna fiskavirki. Í framtíðini verður tað soleiðis, at

Tað hevur í fleiri ár verið tosað um, at framtíðin hjá fiskavirkjunum í Føroyum er at víðari víðgera fiskin meiri, enn hálvviðgjördu vørurnar, ið síðani eina ferð í sekstírunum eru latnar av landinum sum blokkur og fimm pund. Jóhan Páll Joensen, stjóri á Handils- og frystivirkinum og Lynfrost er partvis samdur í hesum sjónarmiðnum, men hann undirstríkar, at tað framvegis eigur at vera pláss fyrri nøkrum virkjum, sum burturav taka sær av tí framleiðsluni, ið hevur verið tann einasta á øllum flakavirkjunum.

– Í eini víðari virking av fiski, har aðalmálið eigur at vera, at vørn er grýtklár hjá smábrúkaranum, er eitt lið, at framleiða blokkin. Hetta skal sjálvsagt gerast, men tað hevði verið best, um tað arbeiðið kundi gingið fyrri seg á so fáum virkjum sum møguligt. Taka vit økið hjá okkum, so er best, um bara eitt virki tekur sær av øllum blokkinum í Eysturoy og Norðoyggjum.

Tað ber í sær, at tilgongdin av fiski er støðug, og tað ber aftur í sær, at framleiðslan gevur mest av sær. Fólkid verður í góðari venjing, og maskinurnar og onnur framleiðsluorka verður nýtt óptimalt.

Hvørt virki sitt øki

Tá tað ræður um víðari viðgerð, so er alneyðugt, at hvørt virki finnur sitt øki at

arbeiða á og ikki at tikið verður upp eftir hvørjum øðrum, og her eru vit eftirbátar, serliga tá tað snýr seg um uppsan, sum er umleið 50 procent av tí, ið kemur upp á land í Føroyum í løtuni.

– Um tað skal eydnast at koma fram, so er tað neyðugt, at virki hevur eitt hugskot um vøru, og at ein marknaður er fyrri vørurni, áðrenn farið verður undir framleiðsluna. Hvussu marknaðarføringin skal skipast, kann altíð tostast um, men tað er neyðugt, at einstaka virki hevur tætt samband við tey, sum selt verður til, so framleiðarin alla tíðina veit, hvørji ynskini eru og hvørjar reimingar eru á marknaðinum. Tað má verða soleiðis, at virki veit, at tað er efturspurningur á marknaðinum júst eftir teirra vøru.

Serliga innan uppsan eru avbjóðingarnar ógvuliga stórar, heldur Jóhan Páll Joensen.

– Vit hava altíð havt og hava framvegis trupulleikar við góðskuni á uppsanum um summarid. Tað royna vit at loysa við at stytta um túrarnar og arbeiða fiskin skjótari á virkjum. Tað er í sær sjálvum ein avbjóðing, men stóra avbjóðingin fyrri framtíðina, hon liggur í at skapa vørur og markna fyrri framleiðslu av vørum úr uppsablokkinum til brúkaran. Har eru vit ikki komin langt, og tað er har, at eitt stórt arbeið skal gerast.

–nes

flakablokkurin, sum er 70% av framleiðsluni fer til USA, og so fer restin til Vestmanna.

– Samstarvið við Vestmanna ber í sær, at tað, sum fyrr varð framleitt á goymslu, har tað lá í umleið eitt fjóðringarár og bant pengar, nú verður umsett beinanvegin. Vit fáa kanska minni fyrri tað, enn vit finga áður, men figgingartørvurin minkar, og tað verður í longdini betri fyrri okkum.

– Tað er avgjort, at vit samstarva við onnur føroysk virki. Málið má vera, at tann parturin, sum fer til onnur virki í Føroyum økist. Tað besta er, tá føroysk virki, sum hava fingið sær sergrein á ávisum økjum og sum hava markna fyrri sínum vørum, eru keyparar av blokkinum. Víðari viðgerðin gevur arbeiðið til fleiri hendur í Føroyum, og tá tað samstundis ger, at figgingartørvurin minkar, er hetta ógvuliga heppið.

Fleiri fyrirtreytir

Jóhan Páll Joensen visir annars á, at tað eru fleiri fyrirtreytir, sum skulu ganga upp, um framleiðslan úr frysta fiskinum skal gerast

upp aftur meiri lønandi.

– Tað eru trý høvuðslið. Eitt er innkeypið av fiskinum, eitt er framleiðslan, og hitt triðja er sølan. Tað hevur verið soleiðis, at størstur áhugi hevur verið sýndur framleiðslulíðnum. Men har eru fleiri lútur, sum vit einki árin hava á. Vit kunnu tosa um lønina, og vit kunnu royna at effektivisera og rationalisera, og vit kunnu arbeiða við at fáa upp-tingina bilgari. Men vit kunnu t.d. einki gera við orkuprísir, og vit kunnu einki gera við prísir á pakninginum.

– Vit eiga framvegis at arbeiða við framleiðslulíðnum, men vit mugu í nógv størri mun, enn tað hevur verið gjørt, fokuserað upp á innkeypi av frysta fiskinum og upp á søluna. Hvussu tað í síðsta enda skerist, sum vit takast við, velst ógvuliga nógv um, hvussu hesar uppgávurnar verða loystar. Og hvussu tær uppgávurnar verða loystar er aftur tengt at, at tað eru fólk við røttu kvalifikátiónunum, sum fáast við tað arbeiðið.

–nes